

ترجمه کتاب «الْخُطَّةُ الْقَوْمِيَّةُ لِلتَّرْجُمَةِ»

(طرح ملی ترجمه)

سازمان تربیت و فرهنگ و علوم عرب

مترجم:

زهرا سلطانعلی

ناشر راشدین
Rashtedeh Publication

عنوان و نام پدیدآور : ترجمه کتاب الخطه القومیه للترجمه / مترجم زهرا سلطانعلی.
 مشخصات نشر : تهران : راشدین ، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۲۳۷ ص.
 شابک : 978-600-7233-62-7
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : کتاب: الخطه القومیه للترجمة: (طرح ملی ترجمه) نویسنده خاصی ندارد و چاپ سازمان تربیت و فرهنگ و علوم عرب تونس می باشد.
 یادداشت :
 موضوع : مترجمان -- آموزش
 موضوع : ترجمه -- راهنمای آموزشی
 موضوع : مترجمان -- وضع حقوقی و قوانین
 شناسه افزوده : سلطانعلی، زهرا، ۱۳۶۸ - مترجم
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ت/۵/۴۰۶/۳۰۶
 رده بندی دیویی : ۴۱۸/۰۲
 شماره کتابشناسی : ۳۴۴۲۰۹۶
 مله :

نشر راشدین

■ انتشارات راشدین

■ عنوان کتاب:

الخطه القومية للترجمة

■ مترجم:

زهرا سلطانعلی

■ نظارت کیفی:

راهب عارفی

■ نظارت فنی:

محمد معین عارفی

■ صفحه آرا و طراح جلد:

افسانه حسن بیگی

■ چاپ و صحافی:

طرح امروز

■ نوبت چاپ:

اول-۱۳۹۲

■ شمارگان:

۱۰۰۰

■ شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۷۲۳۳-۶۲-۷

■ قیمت:

۱۳۰۰۰۰ ریال

■ نشانی:

میدان انقلاب - کارگر شمالی - کوچه رستم - پ ۲۰ - واحد ۷

■ تلفن / نمابر:

۶۶۴۹۲۶۹۴ - ۶۶۴۰۸۲۲۴

■ پایگاه اینترنتی:

www.rashedin.com

■ پست الکترونیک:

Email: rashed1829@yahoo.Com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه مترجم.....
۱۲.....	مقدمه.....
۱۹.....	فصل اول: طرح ملی ترجمه اصول اساسی.....
۱۹.....	۱-۱- مقدمه.....
۲۰.....	۱-۲-۱- نگاهی به گذشته.....
۲۲.....	۱-۲-۲- واقعیت کنونی.....
۲۵.....	فصل دوم: خاستگاه ها و اهداف طرح.....
۲۵.....	۱-۲- نقطه‌ی شروع طرح.....
۲۷.....	۲-۲- اهداف طرح.....
۲۹.....	فصل سوم: اصول طرح.....
۲۹.....	۱-۳- مترجم.....
۳۰.....	۱-۳-۱- تربیت مترجم.....
۳۱.....	۱-۳-۲- آموزش مترجم.....
۳۲.....	۱-۳-۳- دستمزد ترجمه.....
۳۲.....	۱-۳-۴- حقوق مترجمان.....
۳۴.....	۱-۳-۵- طبقه بندی مترجمان.....
۳۵.....	۲-۳- نویسندگان.....
۳۵.....	۱-۲-۳- انتخاب کتاب.....
۳۶.....	۲-۲-۳- موضوع.....
۳۷.....	۱-۲-۲-۳- کتاب های علمی.....
۳۸.....	۲-۲-۲-۳- کتابهای ادبی.....
۳۹.....	۳-۲-۳- دست به دست شدن کتاب ها.....
۴۱.....	فصل چهارم: ابزارهای طرح.....
۴۱.....	۱-۴- اصطلاحات.....
۴۳.....	۲-۴- فرهنگ لغت ها.....
۴۴.....	۳-۴- ترجمه‌ی ماشینی.....
۴۷.....	فصل پنجم.....
۴۷.....	ابزار اجرای طرح.....

۴۷	۱-۵- برنامه ریزی و اجرایی نمودن
۴۸	۱-۱-۵- سطح ملی
۵۰	۱-۲-۱-۵- مستند سازی
۵۱	۲-۲-۱-۵- اطلاع رسانی
۵۲	۳-۲-۱-۵- راهنمایی
۵۳	۲-۵- همکاری در اجرا
۵۳	۱-۲-۵- همکاری عربی
۵۳	۱-۱-۲-۵- سازمان تعریب، ترجمه، تألیف و نشر عربی در دمشق
۵۴	۲-۱-۲-۵- دفتر هماهنگی برگردان کتب به زبان عربی در رباط مغرب
۵۴	۳-۱-۲-۵- سازمان عربی اسناد و انتشارات بهداشتی در کویت
۵۶	۲-۲-۵- همکاری بین المللی
۵۶	۳-۵- زمان بندی و تأمین سرمایه
۵۹	فصل ششم: طرح احداث بنیادی نمونه برای تربیت مترجمان
۵۹	۱-۶- مقدمه
۶۴	۴-۶- پذیرش
۶۴	۱-۴-۶- شرایط پذیرش
۶۵	۲-۴-۶- امتحان قبول:
۶۵	۱-۲-۴-۶- امتحان قبول ترجمه ی کتبی
۶۶	۲-۲-۴-۶- امتحان قبول ترجمه ی شفاهی
۶۷	۵-۶- مدت درس و شرطهای فارغ التحصیلی
۶۸	۶-۶- روش ها
۷۳	۷-۶- دفتر پژوهش های زبانی
۷۴	۸-۶- انواع ترجمه
۷۵	۹-۶- هیئت آموزشی
۷۶	۱۰-۶- دانشجویان مؤ سسه
۷۷	۱۱-۶- تشکیلات اداری مؤ سسه
۷۸	۱۲-۶- نظارت و مدیریت
۷۹	۱۳-۶- زیر بنا و تجهیزات
۷۹	۲-۱۳-۶- تجهیزات

۸۰	۱۴-۶- فعالیتهای دیگر.....
۸۱	۱۵-۶- بودجه ی مؤسسه.....
۸۳	فصل هفتم: طرح تفصیلی ویژه انتخاب کتاب برای ترجمه.....
۸۳	۱-۷- مقدمه.....
۸۷	۲-۷- تعیین نیازهای فرهنگی و علمی کشورهای عربی.....
۹۰	۳-۷- تعیین نیازمندی های دانشگاه های کشورهای عربی به کتاب های روشمند و مرجعی.....
۹۳	۴-۷- اولویت بندی بر طبق امکانات مادی و انسانی.....
۹۷	۵-۷- تأسیس طرح اجرایی.....
	فصل هشتم: مشروح طرح ویژه ی ترجمه ی علوم به زبان عربی و تدریس آن با زبان عربی.....
۹۹	۱-۸- مقدمه.....
۹۹	۱-۱-۸- انسان و علم.....
۱۰۰	۲-۱-۸- عربی، زبان علم.....
۱۰۲	۲-۸- نقطه ی شروع طرح ترجمه ی علوم به زبان عربی.....
۱۰۲	۱-۲-۸- اهداف طرح ترجمه ی علوم.....
۱۰۳	۲-۲-۸- واقعیت ترجمه ی علوم به زبان عربی.....
۱۰۳	۱-۲-۲-۸- ترجمه ی کتابها و مرجع ها.....
۱۰۴	۲-۲-۲-۸- آمار و ارقام.....
۱۰۶	۳-۸- نقطه های قوت طرح ترجمه ی علوم به زبان عربی.....
۱۰۶	۱-۳-۸- توانایی زبان عربی.....
۱۰۷	۲-۳-۸- ترجمه ی علمی.....
۱۰۸	۳-۳-۸- اصطلاح علمی.....
۱۰۹	۴-۸- عربی نمودن تدریس علوم.....
۱۰۹	۱-۴-۸- زبان تدریس علوم.....
۱۱۰	۲-۴-۸- انگیزه های عربی نمودن تدریس علوم.....
۱۱۱	۵-۸- ماشینی نمودن اجرای طرح.....
۱۱۲	۱-۵-۸- آگاه سازی.....
۱۱۳	۲-۵-۸- قانونگذاری.....
۱۱۳	۳-۵-۸- همکاری.....

۱۱۴	۸-۵-۳-۱- سازمان تعريب، ترجمه، تأليف و نشر عربى دمشق.....
۱۱۴	۸-۵-۳-۲- سازمان اسناد و مطبوعات بهداشتى عرب در كويت.....
۱۱۴	۸-۵-۳-۳- دفتر هماهنگى تعريب در شهر رباط.....
۱۱۵	۸-۵-۳-۴- دانشگاه ها و مؤسسات.....
۱۱۶	۸-۵-۳-۵- انجمن ها و شوراهای علمى زبان عربى.....
۱۱۷	۸-۵-۴- نظارت.....
۱۱۸	۸-۵-۴-۱- در زمینه ی ملى.....
۱۱۹	۸-۵-۵- زمان بندى و تأمین بودجه.....
	فصل نهم: مشروح طرح ویژه ساخت شبکه ارتباط عربى پيرامون ترجمه و مستند نمودن كتابهاى ترجمه شده.....
۱۲۱	۹-۱-۱- مقدمه.....
۱۲۲	۹-۲-۱- برنامه ريزى براى احداث شبکه ی ارتباطى عرب پيرامون ترجمه.....
۱۲۲	۹-۲-۱-۱- دلایلى كه به ايجاد شبکه ی ارتباطى در زمینه ی ترجمه دعوت مى نمايند.....
۱۲۳	۹-۲-۲- پايه هاى شبکه ارتباطى.....
۱۲۴	۹-۲-۳- سازمان شبکه و وظائف آن.....
۱۲۵	۹-۳-۱- بانک اطلاعات.....
۱۲۵	۹-۳-۱-۱- بانک اطلاعاتى كتابهاى ترجمه شده به عربى.....
۱۲۸	۹-۳-۱-۳- جمعآوری كلمات و منابع آن ها.....
۱۲۹	۹-۳-۱-۴- توصيف.....
۱۳۱	۹-۳-۱-۵- تنظيم كتابها.....
۱۳۳	۹-۳-۲- بانک اطلاعات مترجمان.....
۱۳۴	۹-۳-۲-۱- اهداف.....
۱۳۴	۹-۳-۲-۲- اطلاعات و گردآوری آن ها.....
۱۳۶	۹-۳-۲-۳- سازماندهى نمودن.....
۱۳۶	۹-۳-۳-۱- پایگاه اطلاعاتى مؤسسات ترجمه و نشر.....
۱۳۷	۹-۳-۳-۱-۱- اهداف.....
۱۳۷	۹-۳-۳-۲-۱- اطلاعات و گردآوری آن ها.....
۱۳۹	۹-۳-۳-۳-۱- تنظيم.....
۱۳۹	۹-۳-۴- پایگاه اطلاعاتى اصطلاحات.....

۱۴۱	۹-۳-۵- تولید و نوآوری
۱۴۱	۹-۳-۱- تولید
۱۴۱	۹-۳-۲- نوآوری
۱۴۲	۹-۴-۱- زمانبندی
۱۴۳	۹-۴-۲- تأمین سرمایه
۱۴۵	پیوستها
۱۵۹	پیوست دوم
۱۷۸	پیوست سوم
۱۹۸	پیوست چهارم
۲۳۷	منابع مترجم

مقدمه مترجم

• توضیح درباره ی کتاب

کتاب (الخطه القومیة للترجمة) (طرح ملی ترجمه) نویسنده خاصی ندارد و چاپ سازمان تربیت و فرهنگ و علوم عرب تونس می باشد.

۱- منشور علمی مترجمین (بایدها و نبایدها):

این کتاب، مترجم را رکن اصلی ترجمه می داند و برای او شروطی را ذکر می کند:

- قواعد صرفی و نحوی زبان عربی و قواعد و اسلوب زبان بیگانه را به خوبی بداند.

- از موضوع کتاب، روش ها و اصطلاحات علمی و تکنیک های جدید در کار ترجمه به خوبی آگاه باشد.

۲- حقوق مترجمان و مؤلفان و پیمان نامه های فرهنگی:

این کتاب دستمزد های مترجمان را مورد بررسی قرار می دهد و برای مسئولین فرهنگی بایدهایی را در این زمینه ترسیم می کند:

- تشویق مترجمان

- اعطای هدایای تشویقی به مترجمان

- انعقاد پیمان نامه های فرهنگی در سطح ملی و بین المللی

۳- ارائه ی راه کارهای مربوط به ایجاد ارتباط میان کشورها جهت بسامد سازی

ترجمه ها و جلوگیری از کارهای موازی:

آگاهی و شناخت جهان خارج از طریق آثار فکری عربی برای ما بسیار اهمیت دارد در این زمینه کمیته ی ملی ترجمه و کمیته های ملی دیگر با فراهم نمودن سرمایه ی لازم می توانند برنامه ریزی هایی انجام دهند.

- اهداف و ضرورت های ترجمه ی این کتاب:

۱. تسهیل فرآیند ترجمه ی متون اجرایی:

به منظور تسهیل فرآیند ترجمه ی متون اجرایی بایستی ترجمه در یک طرح توسعه ای فراگیر در قالب استراتژی های پرورشی، فرهنگی، علمی و اجتماعی قرار گیرد تا ترجمه نتایج مطلوبی ارائه دهد.

۲. رفع نیازمندی دانشگاه ها به انواع کتاب ها:

دانشگاه ها به دو نوع کتاب نیازمندند نوع اول همان کتاب های روشمند که بعنوان سر فصل درسی می باشند و نوع دوم کتاب های مرجعی همان کتاب های تخصصی محدود اند که می توان این نیازمندی را با ایجاد همکاری میان سازمان و اتحادیه دانشگاه های کشورهای عربی برطرف نمود.

۳. غنی سازی فرهنگ ها و کتاب های لغت:

گردآوری اصطلاحات در برابر اصطلاحات بیگانه قدمتی دیرینه دارد در این زمینه سازمان هماهنگی تعریف نقش برجسته ای دارد زیرا با گردآوری و تنظیم اصطلاحات و نظرخواهی از کارشناسان کشورهای عربی و ارائه ی آن ها در کنفرانس های تعریف به غنی سازی فرهنگ لغت ها کمک شایانی نموده است.

۴. آشنا سازی دانشجویان مترجمی با اصطلاحات و شیوه ی ترجمه ی این متن:

هدف مترجم از انتخاب کتاب (الخطة القومية للترجمة) (طرح ملی ترجمه) این بوده است که احساس نموده مبادی نظری و علمی ترجمه دارای مباحث اندکی است، نکته ای که این کتاب را از بقیه ی کتاب های همسان خود متمایز می سازد همه جانبه بودن آن می باشد زیرا به بررسی تمامی ضوابط، روش ها و نیازمندی های حقوقی یک مترجم پرداخته است این کتاب اصطلاحاتی ناب و به روز دارد که در زبان علمی امروز کاربرد دارد این کتاب دارای نثری شیوا و روان است هرچند در این کتاب گاهی عباراتی ثقیل یافت می شود اما بعنوان یک کتاب علمی- آموزشی دارای ارزش والایی است سعی شده است در

ترجمه ی این کتاب از دو نوع ترجمه ی ارتباطی و معنایی به صورت تلفیقی استفاده شود. این کتاب در نه فصل کلی تدوین شده است و شامل چهار پیوست می باشد که پیوست آخر آن پرسشنامه است.

اهمیت ترجمه ی این کتاب:

ترجمه ی اثر مذکور از دو جنبه دارای اهمیت است اول این که: این ترجمه می تواند منبع و مرجع کاملی باشد برای مترجمان و کسانی که می خواهند در زمینه ی ترجمه فعالیت نمایند دوم این که راهنمای خوبی است برای کسانی که می خواهند با ضوابط حقوقی یک مترجم و مسائل مربوط به آن آشنا شوند .

۱- چالش هایی که مترجم با آن روبرو بوده است:

۱-جامع نبودن برخی فرهنگ لغت ها در ترجمه ی این کتاب
ب-در برخی عبارت ها غلط های تایپی وجود داشت که به صورت زیر براساس بافت متن تصحیح شد:

هی النشاطات الموازية لنشاطه التعليمي لتكوين المترجمين الشفهيين و الكتابيين و تتمثل بما يلي = و تتمثل بما يلي (ص ۶۵)

جامعات لا بد ان يلقى اهتماماً حقيقياً و لا بد ان يتبنله مقترحوه = لا بد ان يتبناه مقترحوه (ص ۸۰)

يقصد بالترجمة العلمية ترجمة العلوم الاساسية و البحتة = ترجمة العلوم الاساسية و البحتة (ص ۸۸)

الكتب العلمية المبسطة = الكتب العلمية المبسطة (ص ۷۹)

تختص بالكتب المترجمة منالعربية الى اللغات الاخرى = من العربية(ص ۱۰۹)

كاتفاقية برن لحماية المصنفات الادبية = كاتفاقية برلن (ص ۱۲۲)

یادآور می شویم که فصل بندی، عنوان بندی، و پاراگراف بندی متن ترجمه براساس متن اصلی انجام شده است.

سازمان تربیت و فرهنگ و علوم عرب

اداره‌ی فرهنگی

طرح ملی ترجمه

همایش وزیران فرهنگ کشورهای عربی (نشست دهم)

تونس: ۱۸-۱۹ شوال ۱۴۱۷ / ۲۶-۲۷ فوریه ۱۹۹۷ م تونس ۱۹۹۶

تمامی حقوق نشر و چاپ این کتاب محفوظ است.

مقدمه

در سال ۱۹۴۵ پیمان نامه‌ی فرهنگی، میان کشورهای عربی بسته شد. در ماده‌ی هفت این پیمان نامه بر دعوت به پویاسازی، تلاش‌هایی که برای ترجمه‌ی کتاب‌های قدیم و جدید بیگانه مبذول شده بود، بر ساماندهی آن تلاش‌ها و پویا سازی تولیدات فکری در کشورهای عربی تأکید شده بود. هم چنین عهدنامه‌ی وحدت فرهنگی که در سال ۱۹۶۴ توسط شورای اتحادیه‌ی عربی امضا گردید، در بردارنده‌ی دعوت به همان چیزی بود که پیمان نامه‌ی فرهنگی بدان فرامی خواند. علاوه بر این منشور سازمان تربیت و فرهنگ و علوم کشورهای عربی، که توسط شورای اتحادیه‌ی عرب، همراه با عهدنامه‌ی یاد شده مشتمل بر این بود که: این سازمان، بایستی برای اعتلای آموزش و فرهنگ عربی و هماهنگ سازی تلاش‌ها در زمینه‌ی فرهنگی، پرورشی و علمی اقدام کند.

در پی اجرایی کردن تصمیمات یاد شده، در سطح جهان عرب تلاش‌هایی در زمینه‌ی ترجمه صورت گرفته است که آن‌ها را به صورت زیر خلاصه وار بیان می‌کنیم:

۱. کمیته‌ی فرهنگی که اتحادیه‌ی عرب آن را تشکیل داد، به ترجمه اهمیت فراوانی داد و اداره‌ی فرهنگی که در دبیرخانه‌ی اتحادیه ایجاد شد، شروع به فعالیت کرد و پیشگام شد و نمونه‌های بسیار جالبی را در ترجمه ارائه کرد که به عنوان شاهدان زنده می

فرهنگی آن ها در اواسط سال ۱۹۸۱ شد.

های کارشناسان متخصص بهره مند شد، منجر به ایجاد واحد ترجمه در دائره ی اداره ی
 نشست ها و سفارشات حلقه های درسی که در کوریت سال ۱۹۷۳ بر پا شد و از پژوهش
 نشست های شورای اجرای اجرایی و کنفرانس های عمومی آن ارائه دادند و از تصمیمات این
 سرزمین های عربی تلاش های صرف کرد. از پیشنهاد های دولت های عربی که به
 در ترجمه به ترجمه و هماهنگ سازی فعالیت های مربوط به ترجمه در
 ۱۹۷۰ سال در آن تأسیس از زمان تأسیس آن در سال ۱۹۷۰.^۲

توان از لحاظ زبان، محتوی، موضوع و سبک، آن ها را الگو قرار داد.